

TENTÝŽ LEDEN

Nad růžemi v plném květu
dozrávaly pomeranče.
a byl leden: leden na Majorce.
Tentýž leden, sníh a víchř,
zatarasil závějemi
ulice a domy v Novém Yorce
Kdysi dávno, kdesi jinde,
leden stavěl sněhuláky;
sám a bez příkladu, bez dozorce.

Tentýž leden, pod dozorem,
potkal něco z toho všeho
ve vesmíru nebo na ponorce?

Jan. 19, 1964.

Tato báseň byla autorem napsána j-
den den před jeho smrtí.

JOHNSON ZVE SOVĚTSKÉ VŮDCE

President Johnson ve svém pro-
jevu ke kongresu pozval nové so-
větské vůdce k návštěvě USA, aby
se přesvědčili na vlastní oči, jak
pracuje americký systém. Dále řek-
l, že američtí občané by uvítali
příležitost slyšet sovětské vůdce
na televizi a že by chtěl, aby ame-
ričtí státníci mohli mluvit k lidu
v Sovětském svazu.

UPOZORNĚNÍ

Na druhé stránce t.č. v článku
Prof. Vratislava Buška "K disku-
si" byly omylem přehozeny ods-
tavec. Článek má začínat slovy:
"Politický se otázka českoslo-
venská jeví . . ."
Prosíme za prominutí.

SEDEŠÁTKA JANA SNÍŽKA

Zreдел na světě jsou jistě stohy,
Jedno jen však je rozmarne,
K divadlu nestačí přec jenom
vlohy,
I srdce musí být nezmarné.
Přeji Vám, Mistré, úspěchy nové,
zůstaňte věren "zredu",
věřím, že vzejdou lepší Vám
dnové,
život Vás patří divadlu.

A. Č. v Biči.

CSR OBNOVÍ SOUKROMÉ ZUBAŘSKÉ ORDINACE?

Začátkem příštího roku mají
být v Československu opět povol-
eny soukromé zubářské praxe,
ovšem za podmínek, které nedo-
volí lékařům příliš vysoké výděl-
ky. Na schůzích ústavu národního
zděráví se během tohoto roku
projednaly dvě možné alternati-
vy, jak povolit soukromé ordina-
ce a přitom zajistit, aby "nebyl
okrádán stát". Jedna byla, že zu-
bař může ordinovat doma po nor-
mální pracovní době, musí zaměs-
tnávat technika, který bude pla-
cen podle úřední vyhlášky, a mu-
sí platit daň z příjmu. Druhá byla,
že se zubaři prostě stanou plá-
ně, který nesmí překročit.
Lékaři soudili, že soukromý zu-
bař nemůže mnoho vydělat, ať již
bude prozrazena ta neb ona alter-
nativa, nebude-li se řídit podle za-
sady, která je dnes v ČSSR vel-
mi rozšířena: "Neokradeš-li stát,
okrádáš rodinu".

Povolení soukromých praxí má
za účel zlepšit péči o zuby, která
se všeobecně velmi zhoršila. Ne-
dostatečná péče o chrup u škol-
ních dětí, zaviněná tím, že zubaři
je málo, má za následek všeobec-
ně špatný stav zubů. O zubařinu
není zájem, protože zubaři jsou
velmi špatně placeni. Již vysko-
lení technici odcházejí na jiná,
lépe placená místa.

Ministerstvo zdravotnictví se
pokouší tento stav zlepšit tím,
že vyzvalo své zaměstnance, aby
získali známé a příbuzné, kteří
se vzdali zubařského povolání,
znovu pro toto zaměstnání. Akec,
jak říká informátor, neměla zvláš-
ní úspěchy. - FEC.

při každé příležitosti připomíná-
jí, že komunismus ovládne celý
svět.
Jak dlouho to bude trvat než
se svobodný svět probudí?

POSTAVENÍ ARCIBISKUPA BERANA A CÍRKVE V ČSR

Z nepotvrzených zpráv se dovi-
dáme:

"Arcibiskup Beran je znovu
isolován od svobodného světa.
Pro zahraniční novináře je těžko
se k němu dostat. Pro popularitu,
které se Msgr. Beran těší u zá-
padního tisku a západních diplo-
matů v ČSSR, jsou oficiální a
partajní kruhy proti němu zauja-
ty. Stalo se, že jeden západní
diplomat, Holanďan, navštívil pa-
nu arcibiskupa a žádal, aby po-
krtil jeho osmiměsíční dceru. Dr.
Beran přislíbil, nevěda, že diplo-
mat chce dát celý obřad filmovat.
Máda se to dověděla a vzkázala
diplomatovi, že by ho pokládala
za "persona non grata", kdyby k
tomu došlo.

Poměr režimu k církvi se mno-
ho nezměnil. Nelze říci, že by cír-
kev byla pronásledována, ale cír-
kevní tajemníci jsou stále nepřije-
mní a hledají všemožné záminky,
aby znemožnili nebo alespoň ztí-
žili výkon náboženských obřadů.
Někdy zacházejí až do směšnosti.
Jeden kněz na Slovensku žádal,
aby mohl pochovat přítele v jiné
farnosti. Musel o to žádat církevní
okresního tajemníka. Povo-
lení dostal s podmínkou, že může
jít v církevním rouchu, ale bez
bírety, s holou hlavou.

Popularita církve a touha po
náboženském životě roste, zejmé-
na na Moravě. Dva příklady: V
Rožnově se konala oslava výročí
posvěcení kostela, Místní kněží a

věřící pozvali - Msgr. Tomáška,
aby se zúčastnil slavnosti a aby
v biskupském rouchu sloužil pon-
tifikální mši. Slavnost se stala mo-
hutinou manifestací vlašského li-
du. Desetitisíce lidí přišlo z ce-
lého okolí, aby projevíli svoje ná-
ženské citění a oddanost církvi.
To bylo 5. července na svátek sv.
Cyrila a Metoděje. Týden před
tím byla podobná slavnost ve
Strání u Uherského Hradiště.
Konalo se tam svěcení nových
varhan; i v tomto případě si
místní kněží vymohli, aby Msgr.
Tomášek mohl přijít sloužit pon-
tifikální mši. I tato slavnost byla
velkou národní a náboženskou
manifestací, které se zúčastnili
lidé z širokého okolí a také ze
Slovenska. Je pozoruhodné a do-
jemné, že tyto varhany v ceně:
150.000 Kčs, byly pořízeny ze sbí-
rek mezi věřícími ve Strání, kteří
jako prostí dělníci nebo mali sa-
mostatně hospodáři rolníci jeho-
sami nemají mnoho. Strání je ma-
lá horská vesnice na kopančích
mezi Mohavou a Slovenskem. Rol-
níci se nedali přinutit ke vstupu
do jednotného hospodářského dru-
stva, a režim je sám přilhl nenutit,
protože hospodářství jen jsou ma-
lá horská políčka, málo úrodná a
vyžadující tvrdé a oddané práce.
Družstvo by takovou práci jistě
nezastalo a proto komunistické
vedení v okrese nechává sedláky
ve Strání v celku na pokoji."FCE

NOVÝ TAJEMNÍK SLOVENSKÝCH SPISOVATELŮ

Na svém výročním zasedání v
Bratislavě 15. prosince Svaz slo-
venských spisovatelů svolil Voj-
těcha Mihalíka prvním tajemní-
kem na místo Karola Rosenbau-
ma, který prý rezignoval.
Bratislavský rozhlas nepodal k
této změně vysvětlení. Avšak z
toho, co je známo, ji je nutno
označit za zrádu a krok zpět.
Karel Rosenbaum se vždy proje-
voval jako obezřetelný, avšak
zároveň odvážný představitel
slovenských spisovatelů. Několik-
rát vystoupil otevřeně na obra-
mí nekonformních autorů a jejich
orgánů Kulturního života, který
hájl před náporu dogmatiků.
Tomuto stanovisku zůstal věren
i ve svém závěrečném projevu,
v němž prohlásil mimo jiné, že
slovenský spisovatel vkročil do
dějin už ne jako ilustrátor sku-

tečnosti, ale jako občan a umělec
pozvedl svůj hlas a dokázal, že
chce, velmi chce to nové, vysvo-
bozující a osvobozující. Ze se sna-
ží být skvělým bojovníkem při
odstraňování dehumanizmu z ná-
šeho života, že dobře a moudře a
pro dobro celku využívá svobody
publikování.

Ve srovnání s tím Vojtěchem Mi-
hálkem je mladý dogmatik, který
se dal na pokání. V dobách kultu
byl v roce 1953 vyznamenán státní
cenou. Teprve o mnoho let
později v době tání vystoupil na
na straně reformistů. Avšak pak
zase pod tlakem strany Mihalík se
posunul blíž ke středu do skupi-
ny Mináč, Karvaš a Mňáčko. Nel-
ze přehlédnout ani to, že strana
Mihalíka pověřila politickou funk-
ci poslance Slovenské národní
rady. - FEC.

CO PÍŠÍ V ČSR . . .

"Nic není tak politicky škodlivé,
jako představa, že lidé nesnášejí
otevřenou a plnou kritiku uply-
nulých chyb a nedostatků. Exis-
tují soudruzi, kteří každý výrok
měří podle toho, zda přijde či ne-
prijde vhod buržoaznímu nepřite-
li, a za svou hlavičku komunistickou
povinnost nepovažují zkoumání,
vyjadřování a uplatňování stále
se vyvíjejících zájmů pracujícího
nepoužití formulace, která by se
mohla líbit buržoazní propagandě,
z prouti tužiny, a asi již v)
listopadu." Starý systém jakož i
neutešený stav v kvalifikační struk-
tuře vedoucích technických a ho-
spodářských pracovníků. Statisti-
cké údaje z konce minulého roku
to dokládají neuprosnou řečí. Jen
malé procento našich vedoucích
hospodářských pracovníků má po-
třebné mezinárodní zkušenosti, in-
formace o tom, jak se řídí
v elké podniky v západních
kapitalistických zemích. Bude
zřejmě nezbytné poslat značné
množství talentovaných odborní-
ků a schopných organizátorů do
světa na zkušenou." R. Schlický
v Mladé frontě z 21. listopadu

VYKLADNÍ SKŘÍN ZAPADU

Chceme-li charakterizovat Tu-
zex jedním slovem hodí se tento
titulek. Tuzex je jedním z nejú-
činnějších prostředků západní pro-

STRKANIE NOŽA DO ÚST PRAVIDLOM

"Z lásky, rozkazu a z ústného
podání sme se dozvedeli o neú-
spešném společenském debute na
šich turistů v Maďarsku. Vidí-
me tu velmi plasticky, že turisti-
ka nie len záležitosť intrvertná;
darmo stavanie doma hotely a
motely, školíme pľersnál, vychová-
me obyvateľstvo, vedieme ofenzi-
vu proti nehygienickým zariaden-
iam a učíme sa najmenej v troch
rečiach vitat našich hostí z cudzi-
ny, keď v tom istom čase naši
turisti nam vonku takto ťažko a
nákladne získaný good will zase
úplne znemožňujú. Kto sa dos-
táva do rekreačných stredísk, do
liečebných ústiev, jideľného vo-
zňa rýchlika, závodných jedální,
kaviarní a reštaurácií od Košíc
až po Cheb, zistí veľmi rýchlo,
že je normálnym zjavom zviať
nôž do ruky tak, akoby sa jeho
používateľ chystal ním písať. Vi-
diteľka sa drží s obdivuhodnou
graciozitou - pravidla medzi pr-
stami, značne tak sťažujúce nara-
banie s ňou. To by nebylo ešte také
zlé. Horšie je, že ustavične str-
kanie noža do úst je dnes pre väč-
šinu ľudí pravidlom, pričom "pe-
dantnejší" a "čistotu milujúci" -
stolovníci nože stále obľubujú. Iní
zas myslia, že pomocou nich sa
omáčka na tanieri zje najhospo-
dárnejšie. Tieto spôsoby sa stali
tak všeobecné, že ten, kto ich ne-
praktikuje, stráca dakedy istotu,
či nie práve on neporušuje etiketu
jedenia. Počul som, že istá nčie-
telka zjedla údajne celý tanier
polievky pomocou noža, aby kom-
pezovala svoje komplexy pred os-
tatnými spolustolovníkmi.

Od prepychové obľúbenej nla-
dej ženy, načesanej podľa posled-
nej módy, od strážníka, ktorý sa
chválí tým, že je každého rok na

liečení alebo na rekreácii, od roz-
maznaného človeka, ktorému sa
malý pestrosť predkrmov, od ľudí
s vysokoškolským vzdelaním, od
človeka, ktorý horľavo rozdáva re-
cepty proti všetkým udeľuhom
spoločnosti - od všetkých týchto
ľudí možno žiadať, aby napríklad
a to, bez ohľadu na svoje povolá-
nie a ťiendný pôvod - nemahradza-
li lyžičku a vidličku nožom, i to,
aby nezjedli vždy pred polievkou
a predkrmom aj prichystaný šalát
alebo kompot a múčnik, i to, aby
položili dlaň pred ústa, keď mu-
sia zakaslať.

Niekedy, pravda, nie je ľahké
posúdiť, či si porušitelia kul-
túrneho stolovania naše odsúde-
nie zasluhujú, pretože ich na poru-
šenie pravidiel ešte nikto neupo-
zořnil. Ti, čo by ich mohli poučiť,
predpokadali, že také nespôsob-
nosti sú vrodenými vlastnosťami
pracujúceho človeka, s ktorými
musí aj zomrieť a ktorých sa, z
mylne nuplatňovaného taktu, nes-
me dohnúť. Niektorí dokonca
uvažovali, že si napravia svoj
kádrový posudok, ak spoločenské
pravidla zanedbajú, a stanú sa vo
svojom správaní sa "ľudovými".

V rámci občianskej výchovy si
dnešná mládež už v škole osvo-
juje základné pravidla stolovania.
Pre dospelých by bolo potrebné
najst taktiky a vhodný spôsob ta-
kejšie výchovy. Zdá sa mi, že by
bolo dobrou úlohou pre televíziu.
Boli by to relácie populárne,
potrebne a záslužné, dokonca huma-
nné - voči ľuďom, ktorí od zlovy-
kov jedenia iných trpia, sú však
proti nim sami úplne bezmocní,
najmä ak sú ich obeťami naši ho-
stia z cudziny alebo naši hostie-
lia v zahraničí."

Pravda z 19. novembra 1964.

MÓDA BRATISLAVSKÝCH MLADENCŮ

"Že sa móda staršej, mladšej
a najmladšej generácie v zásade
odlišuje, je zřejmé. Povedzte sa-
mi: Už ste videli univerzitného
profesora pohobovať s beatlov-
skou áticou či s nízkými nohavi-
cami v kolenách, čo sa dole omo-
távajú okolo členkov, ako had
okolo tej zakázanej jablone v raji?
Boli však doby, keď sa tí starší
plietli do našej módy. Iba preto
lebo sme mali užke nohavice a
"havla" boli sme páskovia. Toto
bolo pred pár rokmi. Pravda, aj
dnes odpovedia: chuligáni, ale nič

sa neodvážia pre moderné účesy či
nohavice čosi - kdesi písať.

Ale kto nám pravdu povedie,
píše krv. Je to mladý ako my,
oblieka sa ako my, počívá Beatles,
fandí tieňom alebo Jolane,
ale v čomsi sa líši. Nedávno som
strelol jeden z týchto "pripadov".
Pýtal som sa ho: Prosím vás,
to sú vaše vlasy, alebo ste si
ich odfarbili? Odpovedal celkom
ochotne, zdalo sa mi, že pýne:
Nó to je jasné, že náfarbené, čo
by nie. To je teraz móda, šetci cha-
kni to tak máme."

OLBLIBA TUZEXEHO ZBOŽÍ / VČETNĚ TOHO LEHCÍHO /

Zkratka Tuzex znamená tu-
zenský export, což je ovšem eu-
temismus. Tuzenské zboží by v
Tuzexu nikdo nekupoval, kromě
snad jednoho druhu, a němž bude
teč později. Avšak importované
zboží ze Západu, které se v ob-
chodech Tuzexu prodává jde na
dračku. I když, podle zprávy ze
soukromého pramene, už to větši-
nou není zboží na Západě nejmo-
dernější. Pro Čechy-lavky je
přesto o něj v každém směru zá-
jem.

ABYCHOM NEZAPOMĚLI

Denně slyšíme nebo čteme, že
komunismus se mění, že existují
"dobří" komunisti, kterým je
možno pomoci a "zlí" komunisti,
kterým se má pomoc odmítnout.
"Dobří" komunisté jsou podle
slov vlivných politiků, komentá-
torů a novinářů - v Evropě;
"zlí" komunisti jsou v Číně a na
Kubě. Euforie zatemňuje naše
mozky a proto je nutné si připom-
enout, jak vlastně se ti t. zv.
"dobří" komunisti během posled-
ních pěti let chovali.

S heslem o "mírové" koexisten-
ci na rtech, tito "dobří" komu-
nisté: 1. sestřelili americká le-
tadla, čímž přišlo o život několik
amerických pilotů; 2. instalovali
na Kubě dalekonosné střely; 3.
západ. vojenským jednotkám za-

Kromě Západu je v Tuzexu
zastopeno prakticky jen Východ-
ní Německo, avšak i to jen skrom-
ně. Největší zájem Pražanů vzbuz-
uje filálka textilů v Palackého
ulici, prodejna technických výro-
ků v bývalém Elektropáči ve
Veltržích a prodejny cigaret a
alkoholu. Venkovští návštěvníci
neletí tolik na lepší kvalitu a vz-
hled západních průmyslových vý-
robků a kupují většinou jen po-
traviny.

bravovali vstup do Berlína; 4. po-
stavovali berlínskou zeď a zastřelili
několik desítek uprchlíků, kteří
chtěli volit svobodu; 5. zavinili
nepoje v Kongu; 6. způsobili
převrat v Zanzibaru; 7. zavinili
nepokoje v Kongu; 8. způsobili
do vnitřních záležitostí Kypru.
9. zavinili nepokoje při volbách v
Brazílii a ve Venezuele; 10. pro-
pášovali zbraně do Bolívie; bylo
jich použito při demonstracích
proti vládě (čs. komunisti); 11.
slíbili pomoc severnímu Vietnamu
proti "imperialistickým" Spo-
jeným státům (čs. komunisti);
12. záchrannou operaci Belgie a
USA v Kongu nazvali "agresi"
a přislíbili pomoc těm, kteří v
Kongu vraždí; 13. odmítají finan-
čně přispět na vojenský zákrok
Spojených národů v Palestině a v
Kongu, který udržel mír; 14.

OTÁZKA ČESKOSLOVENSKÁ

ANEBO

VŠE BUDÍZ ODPUSTENO A ZAPOMENUTO

Ve svém nedávném příspěvku jsem uvedl, že je úplně zbytečná v exilu diskuse o otázce československé. Článek "Předsednictva Konference v posledním čísle "NAŠICH HLASŮ" jen potvrzuje tento názor. Předsednictvo podražďené reaguje na článek Dra. Papánka a muij. Kdo se to odvažuje kritizovat Konferenci? Dr. Papánek je nula a pisatel rovněž. Dr. Ruzehual, který si první posvítí na jejich resoluci je zatím na tom dobře. Zatím zůstává nepovšimnut.

Věčná škoda, že Předsednictvo zůstává anonymní, takže se krajanská veřejnost nemůže dovědět, jaké věhlasní státníci a politici stojí u kormidla státní politiky. Sám bych pak měl možnost u některého z nich doplnit si své vědomosti z ústavního práva, když se jim zdaří mě vypořádat nejuristické a nejuristické.

Předsednictvo mně jistě promine používáním zkráceného názvu Konference bez z přídatného jména "Stála". Nezamlouvá se mně totiž toto označení. Stálý znamená trvalý - skoro věčný. Konference se zrodila asi před rukem, takže je ještě v kojeneckém věku spojením z různými dětskými nemocemi. O věčnosti nebo trvalosti se tedy nedá zatím mluvit. Za druhé členové Konference slovenských demokratických exulantů nechtějí patřit být trvale a věčně exulanti a jistě v kontu nitra svého elovají přání vrátit se ještě do rodné země, když ne jinak, tedy alespoň ve stavu sypek.

Pokud se mně věc, rozhodně odpírám jít do boje s dřevěnou šavli. Předně nevím, koho bych měl píchnout, nepříteli neznám, když se předsednictvo takticky zahájilo do závoje bezpečnosti. Za druhé: na vojnu jsem byl u proviantní služby a mohl bych tudíž do boje vytáhnout jediné s polní kuchyní a pecí a zásobovat oddily cukrem a jiným proviantem.

Konference byla vyzývána k oficiálnímu vysvětlení resoluce, aby odstraněny byly veškeré pochybnosti. Místo toho Předsednictvo se uchýlilo k urážkám a demagogii. To je asi v rámci jejich žurnalistického úmění. Dr. Papánek, který si pro svoje schopnosti, pevný charakter a neohrožený postoj získal reputaci diplomata vynikající urovně, je pro ně perohryzom. /Jaké to krásné slovo! Ani je proto do češtiny nepřekládám./.....

Nevidím důvod, proč by naše články měly být urážkou Slovenského národního povstání a jeho obětí. Toto povstání směřovalo k obnově československé republiky a ani Dr. Papánek ani já nejsme s tímto cílem nijak v rozporu.

VRATISLAV BUŠEK: K DISKUSI

Politicky se otázka československá jeví nesporně v jiném světle v roce 1964, než se jevila v roce 1918 a patrně jinak se bude jevit v době, kdy ji budou svobodní Češi a Slováci řešit doma. Už nyní bych ale měl říci, že jediné jejich vůle bude rozhodující. Historické reminiscence, právní doklady minulosti a názory Čechů a Slováků za hranicemi, budou jen více méně ovlivňovat vytváření názoru domáckých.

Otázka československá byla otevřena už před vznikem Československé republiky. Od počátku až do dneška, zdá se mi, že vzrůstala více Slováci než Čechy.

Američtí Slováci, o jejichž politickou podporu se T. G. Masaryk nechal, byli názorově rozdílní. Jedni snili o samostatném státu, jiní o federaci česko - slovenské, jiní o přivtělení Slovenska do polského státu.

V diplomatickém úsilí o samostatný stát československý byly současně uplatňovány dva momenty: moment historicko-právní, mluvící pro obnovu samostatnosti české a moment sebeurčení, W. Wilsonem formulovaný, mluvící pro osvobození Slováků, historicky méně známých. Nerozhodly ovšem tyto momenty. Rozhodl fakt rozpadnutí Rakouska - Uherska, jehož historickou funkci převzaly nástupnické státy a jejich národy, schopnost samostatného života projevující.

Naopak jsou to právě konferenci, kteří se tomuto cíli na hony vzdalují.

Když Konference koncipovala svou první resoluci, měli si členové uvědomit, co píší anebo vydat dovolovou zprávu k resoluci s bližším vysvětlením. Záleželo pouze na tom, co písemně vyjádřili a ne na tom, co si mysleli. Pro upamotování čtenáře cituji podstatnou část resoluce: "Česko-slovenské spolutžení má se opírat o důsledné uznávání slovenské národní individuality, vyjádřené a zajištěné ústavně vytvořenými orgány zákonodárné, vládní a výkonné moci, které by nebyly podřízené žádné vyšší autoritě."

Proč stále opakovat požadavek národní individuality a rovnoprávnosti? To je prostá skutečnost, o které není třeba vůbec debatovat a psát nepodařené resoluce. Konferencií reklamují absolutní zákonodárnou, vládní a výkonou moc. Tedy i v záležitostech zahraniční politiky, finančních věcech a záležitostech národní obrany. Kde je podle nich jednota státu? To není jen boj proti centralismu, nýbrž naprostý separatismus.

Nemohu si pomoci, ale autoři nevěděli opravdu, o čem píší. Každý student ústavního práva ví, že Montesquieu rozděloval státní moc na zákonodárnou, výkonou a soudcovskou. Konferencií uvádějí místo soudecké moci moc vládní. Nepatřebují patrně nezávislé soudy a moc vládní je pro ně lákavější. Vládní moc je pojmově totožná s mocí výkonou. To pravděpodobně autorům ušlo. Při tom ale chtějí někomu dávat lekce z jurisprudence.

Domnívám se, že Předsednictvo by bylo velmi šťastno, kdyby jejich první resoluce upadla do sítě toho, trvalého a věčného zapomenutí. Nyní redukuje celou otázku na centralismus. Kdyby se jednalo o pouhý centralismus, nikdy bych nebyl svůj příspěvek napsal a naopak měl bych se přihlásil za člena Konference, pokud by nebylo překážky v národnostní diskriminaci, jelikož jsem národností české, třebaže po přeslici původem někde od Trenčína.

Je-li opravdu resoluce namířená pouze proti centralismu a nikoliv proti jednotě státu, vznáším návrh, aby tato diskuse byla uzavřena a všechny dřevěné šavle slavnostně spáleny. Popel z nich budí pečlivě zabalen do tohoto čísla "Našich hlasů" a uložen do stálého, trvalého a věčného opatrování rytířů v českém Blaníku a slovenském Sitnu - a to rovnoprávně.

Dr. Stanislav Ředina.

jeho ústavní naplnění patřilo národu doma.

Dne 30. října 1918 vyhlásili v Turčenském sv. Martině "jedinství všech politických stran, spojených v Národní radě Slovenské větve sjednoceného Česko-Slovenského národa", že trvají na právu národního sebeurčení, přijatého celým světem". Radostně opojeni z 30. října 1918, přijímají princip sjednoceného národa Československého - v jednotné Československé republice nebylo všeobecné. Od počátku malá strana národních, vedená Martinem Rázusem, trvala na svébytnosti národa Slovenského a na požavku slovenské autonomie. Také Andrej Hlinka velmi brzo začal hlásat požadavek slovenské autonomie v rámci jednotné Československé republiky. Po prvé se pokusil neúspěšně uplatnit ho na Mírové konferenci v Paříži, kam se ilegálně dostavil v září 1919. Po svém návratu do Československa byl zatčen a internován na Mírově (na Moravě), až do svého zvolení v dubnu 1920 do Československého Ústavodárného Národního shromáždění. Andrej Hlinka jakkoli jeho metody byly občas sebe radikálnější, nikdy, až do své smrti své stanovisko - požadavek slovenské autonomie na puď jednotné Československé republiky neopustil.

Vedle tohoto "autonomistického" směru, převládajícího ve straně Hlinkově, velmi brzo se začaly ozývat hlasy, požadující "federalistické" uspořádání Československa. V ústech osvědčeného národovce Ferdise Jurigy volání po federalismu neznělo jako skutečná hrozba Republice, i když to byl tento starý bouřlivák, který razil heslo: "Čechá do mecha a mecha do Dunaja".

Nebezpečný vývoj směrem k "separatismu" - byl zahájen ve chvíli, kdy se v Hlinkově straně začal rozhodně uplatňovat maďarský policejní agent, profesor Vojtěch Tuka, později pro svou zrádnou činnost na patnáct let do vězení odsouzený.

Signálem tohoto separatistického hnutí byl Tukův článek "Vacuum iuris" uveřejněný v lednu 1928 ve Slovákku. Tuka v něm demagogicky argumentoval, že dne 30. října přestanou platit právní předpoklady Československé re-

publiky, prý proto, že vypršelo 10 let na křesťanské Turčansko Martině deklarace byla v roce 1918 uzavřena. Tuka tvrdil, že takovou klausuli v Turčanském sv. Martině navrhoval, že však do deklarace nebyla pojata, někdejší většina účastníků s ní souhlasila. Existence takové klausule o sjednocení Čechů a Slováků "na výpověď" nebyla nikdy prokázána, ani za soudního procesu s Tukou. Byla však dračím semenem československého rozkladu, který posunul politický slovenský autonomismus (Rázusův a Hlinkův) a starší slovenský federalismus (Jurigův) směrem k vyslovenému separatismu a irredentě (Tukově).

Tento radikální směr začali propagovat v roce 1932 bratři Jan a Ferdinand Durčanský (kolem časopisu Nástup) a nebezpečně se mu přiblížil i Andrej Hlinka svým nedůstojným vystoupením roku 1933 při oslavách 1100. výročí založení Nitranského biskupství.

Nelze tvrdit, že již tehdy tu byla spojitost mezi slovenským separatismem a "sudetoněmeckou frontou". Konráda Henleina v roce 1933 založenou a roku 1935 přeměněnou na "Sudeto-Německou Stranu", Slovenský separatismus byl od počátku záměrně živěn se strany maďarské a polské avšak roku 1936 - jeho hlavní proud vyústil do vyložené kooperace s Henleinci.

V roce 1938 došlo k zájezdu americké delegace Slovenské ligy, vedené Petrem P. Hletko, který přivezl na Slovensko originál t. zv. Pittsburské dohody. Tehdy bylo raženo heslo: "Henlein, Hletko, Hlinka, to je jedna linka".

Slovenský separatismus charakterizuje především jeho nedemokratický, totální, kleró - fašistický, protičeský a proti židovský ráz, do dnes marne zastíraný.

Po Hlinkově smrti dne 16. srpna 1938 vedení lidové strany převzal Monsignor dr. Jozef Tiso.

Žilinská dohoda z 6. října 1938 změnila Československou republiku v republiku Česko-Slovenskou v duchu slovenské autonomie uznané československým Národním Shromážděním dne 19 listopadu 1938. Dne 18. prosince se konaly volby do Slovenského sněmu, který se poprvé sešel dne 18. ledna 1939. Byl to zoufalý pokus udržet trosky Československé republiky, Mnichovskou do-

hodou či diktátem života - schopnosti zbavené a brzo potom rozbité zřízením Protektorátu Čechy a Moravy a Slovenského státu, dne 14. března 1939 slovenským sněmem vyhlášeného.

Pokračování v příštím čísle.

NOVÉ OTEVŘEN

KRAJANSKÝ OBCHOD

AUGUSTA MEAT AND FOOD MARKET

444 QUEEN STREET W. TORONTO

TELEFON : 364-7565

Výsek všeho druhu masa první jakosti. Starokrajová výroba pražských uzenin. Moravské uzené. Slovenské a moravské klobásky. Výborně domácí jaterničky.

Naše specialita: pražské párky a taláňky.

ZBOŽÍ DOVEZEME VAM DO DOMU ZDARMA
Joe Vlasák, jun. vedoucí.

LETADLEM

PRAHA - TORONTO

(pro vystěhovalce)

\$ 259.90

AIR & OCEAN

TRAVEL CENTRE LTD.

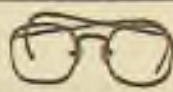
1 ADELAIDE ST. E., (roh Yonge St.)

TORONTO

EM 3-8888 (4 linky)

KAREL BUZEK,

Notář.

L. LUNSKÝ, OPTIK

Brohlidky očí -

Zhotovení brýlí

Prvotřídní kvalita

Hovoříme česky

470 COLLEGE ST., TORONTO
WA 1-3924

ZDE JSOU TŘI DOBŘE DŮVODY PROČ SE VYPLATÍ OPRAVIT VÁŠ DŮM DNES!

1. ZKUŠENÍ ŘEMESLNÍCI JSOU K DISPOZICI - NYNÍ!

Ačkoliv každou zimu se stává vše a více, venkovská výstavba se přece jenom následkem studeného počasí zpomalí. Výsledkem toho je, že zkušení řemeslníci vyhledávají menší práci uvnitř, na kterou by jinak během léta neměli čas. Vám se to hodí - dobrá řemeslná práce z rukou zkušených řemeslníků je k dispozici v době, která Vám vyhovuje!

2. SLEVY A PŮJČKY JSOU K DISPOZICI - NYNÍ!

Ve snaze prodat dostatek zboží v zimě a udržet na výplatní listině všechny zaměstnance, obchody se stavebními potřebami nabízejí zboží za zvlášť nízké zimní ceny. Tyto zvláštní slevy Vám umožní nákup všeho, co potřebujete k znovuvybudování a k úpravám, lacině. Je dobře také navštívit nejbližší banku a vzádat si domů s nízkým úrokem podle Zákona o Národním Bydlení: až do výše 1.000 dolarů, což se může splácet až desítkami let!

3. STAVEBNÍ MATERIÁL JE K DISPOZICI - NYNÍ!

Když se stavební činnost spomalí, všude je dostatek stavebního materiálu a všech potřeb k úpravám. Výsledkem je, že se zbavíte nepřiměřených zádržen a práce se skončí dříve, protože zásoba materiálu nevázne!

Není o tom pochyb. Zima se nejlépe hodí k nejrychlejšímu, nejdělnějšímu a nejlacinějšímu zlepšení Vašeho domu (a případně Vaší kanceláře)!

DO IT NOW!

OIN 105A

O radu a pomoc se obraťte na nejbližší úřad práce, National Employment Office.

Každý má užitek ze zvýšeného zimního pracovního ruchu. Dejte se do oprav ihned!

Vydáno podle příkazu Hon. Allana J. MacEachena, fed. ministra práce, Ottawa

NOVÁ KNIHA BÁSNÍ

JOSEFA MARTINKA

CHTEL BYCH SE PODIVÁT DOMU

V SUCHÉ PĚSTI

V poušti jako v křišťálové kouli
vidíš do dnešku i zítřku
a přiložíš-li ucho k zemi
uslyšíš i hlasy
ať s jiného kontinentu.
Tuk... tuk... tuk...
Vuklepalovi mi snad přátele
na zdu vězení
poselství v kódu,
dohodnutím za curů
a zkonstatím za komisaři.
Tak rád bych se jít jednou
podíval domů
do č a e h.
Obych pohnutěval přátele
kteří mi se vězení
vuklávají poselství,
kteřích ocusar nezachytne
ani nerozlučí.
Tak rád bych jim donesl
hesl svobody.
Která tu v poušti roste
po pás vysoký
a klesá se tolik,
že s ní někdy krmí dobytě.
Chtel bych domů
Nesim.
Nepustili by mne
hranici zadržovanou.
mou jen po vřtá poslat
pozdrav do bránitůh.

Pouští nepouští
na jedinou stíšku
v suché své pěsti.
Aul řeky
odtud do moře netekou,
polovic vody jim pouští oděrná
do podzemních jezer
a polovic rod odpní,
vratí, odhad přitý,
modro rod do modra nebes,
aby polibkem mračna
napájely v horách
potoky a bystřiny
a v dešťovém období
v údolích podhoří
ryby korvy
konoší a arropi
Pouští nepouští co schvátí.
Pouští tebe?
Anebo si počká
na hromádku trého popel?

Nakladatelství SKLIZNĚ, nezávislé kulturní revui českých exilových spisovatelů, jež vychází v Hamburku, vydalo v minulých dnech knihu LISTY Z DESERTU, novou sbírku básní Josefa Martinka. Jsou v ní verše, v kterých básník zachycoval ve své mateřštině první dojmy z arizonské pouště, v níž skoro dvacet let žije i básně, psané současně a verši anglickými, které vyšly v loni pod názvem SONGS OF THE DESERT nakladem Unversum Press v New Yorku. Také verše, v nichž po škole, kterou prošel ve velném verši anglickém, zkouší nový rytmus v hovorové češtině a trochu si hraje s českým slovem, v nynější české poesii jak doma tak v exilu dost odstrkovaným.

Dr. Jaromír Měšťan:

DR. KAREL KRAMÁŘ A FRANCIE

Dokončení

Do Paříže přijel po válce dr. Kramář první 16. ledna 1919 jako šéf čs. delegace na Mirovou konferenci. V několika státech vzpomínal svých rozhovorů s G. Clemenceau. Pro Francouze byl tehdy nejznámějším Čechoslovákem Kramář často citoval výrok Clemenceau, že "Češi se v dějinné chvíli ukázali velikým národem". (Clemenceau podporoval jednotu českého království podle Kramářovy koncepce, spolu s A. Tardieu - a s generálem Le Rondem.) V komisi pro Společnost národů nesdílel však Kramář francouzský optimismus. Dne 8. července 1919 přestál být dr. Kramář čs. ministerským předsedou, ale zůstal velícím čs. delegací v Paříži.

Využívaje svých velkých styků k ruským politikům, Kramář v Paříži informoval o ruské situaci a rozvíjel velkorysý plán na záchranu Ruska. Kramář stále opakoval, že nebudeli bolševické nebezpečí ihned likvidováno, stane se nebezpečím pro Evropu a později pro celý svět. Nalezl pochopení u velkých vlády, která dala k dispozici flotilu válečného námořnictva, s níž v doprovodu francouzského generála Emila - a Maugina - a s ústavou pro demokratické Rusko, kterou vypracoval, odejel v říjnu 1919 do jižního Ruska přes Caennad. Doprovázela ho jeho paní Naděžda Nikolajevna a poslední carský velvyslanec v Paříži V. A. Makarov. Byl na Dnu a jednal v Rostově s generálem Demikinem, který vedl protibolševický odboj. Francouzská vláda slíbila Kramářovu plánu intervence v Rusku dalekošílou finanční a hmotnou pomoc za podmínky, že ČSR a Jugoslávie

převzou záruky a provedou organizační práce. Intervence se měla dít hlavně ruskými sbory, organizovanými v obouch slovanských státech. Kramářův plán byl však zmařen, což Kramář poznal až se před vánocemi 1919 vrátil do Prahy. Slo o velikou politickou akei, která podle Kramářova plánu a s intuíci francouzské vlády mohla doslovně změnit situaci v Evropě. Francii děkoval také Kramář ve svoji zprávě o Mirové konferenci 30. září 1919, kdy vzpomínal zvláště ministra Loucheux - a.

Až do své smrti r. 1937 zůstal dr. Kramář komentátorem a kritikem čs. zahraniční politiky a znovu zdůrazňoval nutnost spolupráce s Francií. Pouze jednou byl tento vztah zkalen: když r. 1934 na přání tehdejší francouzské vlády uznalo ČSR Sovětský svaz de jure. - 10. června, Dr. Kramář, až připomíná některé úspěchy, zůstal do smrti nepřitelem Sovětu a "věrným Slovanem".

V posledních letech jeho života je nápadná politická podoba mezi Kramářem a Clemenceau. Také on předpověděl evropskou katastrofu, tentokrát 1938 a 1939... E. Denis napsal o Kramářovi 25. listopadu 1920: "Vynikl osobním kouzlem, jemuž téměř nikdo neodolal a kolo s ním mluvil zachoval si nesmazatelnou vzpomínku na toto setkání. Přímě pomněl, otevřená ruka. Vzpomínám si, jak u mne jedné neděle, několik měsíců před válkou vypravoval, že viděl v Palais Royal veselohru, jež přivábila celou Paříž. Smáli jsme se spolu při vzpomínce na vtipy hereč. Můj syn, můj ubohý Jaques, nás poslouchal zaražen tonto veselostí vážných mužů. "Ach mladíku, pravil mu

Kramář, počkejte až spatříte několik pošetilostí, pochopíte radost, kterou cítíme, posloucháme-li nevinné hlouposti." Zatím co jsme takto novofili, ve vedlejším pokoji pianista Heřman hrál Smetanu a Dvořáka. Kramář, třeba se zdálo, že neposlouchá, byl všecek prodchnut touto hudbou. Jeden z posluchačů žádá, aby Heřman zahrál něco z Wagnera. Kramář: Ach ne, zůstaňme mezi sebou... Chopina, je-li líbo." "Vynikající a významné vlastnosti Kramářovy jsou vlastnosti řečníka. Mohl jsem poznat jeho vynikající schopnosti: jeho zvučný hlas, jeho vážné vystupování, jeho jasné myšlenky, stačí, otevře-li ústa, aby získal posluchačstvo. Evropská veřejnost ráda sledovala řečníka, jenž ji okouzloval šlachetností svých myšlenek, krásou svých pojetí a skvělostí své řeči."

Rozsudek válečného soudu nad Kramářem vyvolal hrůzu. S několika osobami jsem se vydal k vynikajícímu řediteli Katolického institutu M. Bondrillartovi, poprosil jej o jeho zakročení u Vatikánu a u Španělského krále. Rád věřím, že to mělo vlivu na rozhodnutí vídeňského dvora. Kramářovo odsouzení bylo roznošenou ranou, která povznéla svědomí a zapudila poslední váhání.

Když měl r. 1935 Kramář 75. narozeniny, napsalo několik Francouzů své vzpomínky na "velkého Čecha". Předseda francouzské vlády Édouard Herriot píše v prosinci 1935 m. j.: "Všichni demokraté, všichni přátelé svobody se sklání dnes k pozdravu se synovskou úctou před vznešenou osobností Kramářovou. Připomínám si hluboké vzrušení při prvním zajišťování čs. neovislosti. Růžový keč Čech rozkvetl... Prorokem a tvůrcem tohoto obrození byl dr. Kramář. My ctíme jeho příklad v zemi Francouzů..." René Pinon píše: "Jméno Kramářovo bylo slavné ve Francii již dávno před válkou. Viděl jsem po prvé Kramáře ve vídeňském parlamentě. Kramář vynikal ve skupině Slovanů vysokou postavou a pádnou výmluvností... Trávil jsem s Kramářem milé večery, byl rozkošným besedníkem, ovládl jsem podivuhodně francouzskou řeč. Jeho výmluvnost rozpalovala srdce... Kdo si mohl pomyslet, že se zhroutí tři říše a z jejich trosk vyroste neodvislost slovanských národů? Bylo dáno velkému vlastenci Kramářovi, aby byl přítomen tomuto záračnému divadlu... Může být ubezpečen, že jeho přátele ve Francii uznávají, že byl jedním z dobrých dělníků na díle znovuzrození ČSR."

Armádní generál L. E. Faucher vzpomíná na prvé setkání s Kramářem na obědi, který počátkem února 1919 dával Kramář pro gen. Pelle a členy francouzské vojenské mise před odjezdem do Prahy. "Rozhovor byl od počátku velmi živý. Přirozeně hlavní slovo měl dr. Kramář. Byl jsem velmi brzy okouzlen jeho mužnou postavou, lehkostí, s kterou se vyjadřoval francouzsky a ještě více rozsahem znalostí, způsobem, jakým se vyjadřoval. "Mějte důvěru", řekl mi, tiskna mou pravici při rozchodu, "a vybudujte nám doroz armádu."

Ernest Gay, dlouholetý spolupracovník "Národních listů": "V Čechách nedávlel příliš o slavovat člověka, který byl v dobách svízelných a nebezpečných jedním z prvních prukopníků čs. neodvislosti, já však osobně nezapomenu nikdy na vztahy, které jsou stále živé a jdou zpět až k r. 1901..."

Autor knihy "Evropa a rakouská otázka na práhu dvacátého století", André Chéradame, dlouletý pařížský korespondent "Národních listů": "Poznal jsem dr. Karla Kramáře r. 1895 za studií v Německu. Kramář byl mezi prvními, když mne pochopili, dodali odvahy a podepřeli mé snahy. Když 1901 vyšla má kniha, přispěl k jejímu rozšíření a citoval mnohokrát z ní ve vídeňské říské radě. Tyto boje vedly pro společný politický ideál, zpečetit přátelství mezi Kramářem a mnou. Vznik ČSR je z val-

VÝROČNÍ ZPRÁVA DÁMSKÉHO ODBORU 1964

Početná návštěva členských schůzí Dámského Odboru dokazuje upřímný zájem našich čl. žen o práci, kterou konáme. V uplynulém roce jsme se těšily, že mezi nás přišly nové členky. Trváme již čtvrtý rok skupinu, která se plně přidružuje k aktivním čl. spolkům v Kanadě.

Jak stáří, tak i povolání našich členek je velmi rozdílné a proto v přípravě našich programů, ke kterým se scházíme jednou měsíčně, se snažíme vyhovět všem. Jako například uvádíme tyto programy minulého roku: aranžování květin, večer národních písní, dvě lékařské přednášky (Dr. A. Dačara z Kingston General Hospital a Dr. Věry Price, odbornice pro kožní nemoci), přednášku o vlně, cestovní film (Španělsko a Evropa).

Každoročně připravujeme vzpomínku na Dr. Miladu Horákovou. Myslíme, že je povinností všech čl. žen důstojně vzpomenout oběti, kterou Dr. Horáková podstoupila. V červnu k nám promluvil Dr. P. Zenkl z Washingtonu, který Dr. Horákovou dobře znal a s ní spolupracoval.

Jako spolek jsme se zúčastnily soutěže časopisu Chatelaine a získaly jsme čestnou cenu - Byl nám odevzdán diplom s nápisem "To the Women's Council Czechoslovakian National Association for Service to Community."

Článek o naší práci vyšel v Canadian Scene a v Holandských národních novinách.

Nescházíme se však jen abychem se vzájemně pobavily, ale hlavně, abychem pomáhaly potřeb-

ným. Neděláme žádných rozdílu - po vyšetření okolností pomůžeme všude tam, kde je toho zapotřebí. Podporujeme 22 rodin starých a nemocných krajanů v Německu, staráme se o starého krajanu v Chile, zasíláme podporu krajanovi do Anglie. Pomohly jsme též okamžitě nejnovějším čl. uprchlíkům v Halifaxu, kteří požádali o azyl na cestě do Kuby. Naši pomoc vyžádalo několik krajanů přímo v Tjarente a bylo naší velkou radostí, že jsme mohly pomoci nejen finančně, ale i při hledání práce. Přispěly jsme též kanto kanadským organizacím na jejich zásluhovou práci: Save the Children Fund, Canadian Cancer Society, Kennedy Fund for Retarded Children and Heart Foundation. Více než 1.000 dolarů bylo zasláno během 1964 na sociální práci. Náš každoroční Bazar nám dává možnost vykonávat tuto práci.

Žádný spolek nemůže být úspěšným, není-li obětavých a disciplinovaných členů. Naším cílem je služba a naši naději je vytvořit spolek, kde vládne vzájemný respekt, důvěra a přátelství. Jedině ve spolků založeném na těchto kvalitách můžeme hledět s důvěrou vstří do dalšího roku, který bude radostný pro každou ženu, která mezi nás přijde.

R. Petříčková
Předsedkyně

Z. Gígalová
Místo-předsedkyně

E. Veznerová
Jednatelka

VLAKY JSOU ŠPINAVÉ, VODA TEČE DO KIN

Kdysi každá zmínka o neutěšeném životě v dnešním Československu byla režimem a jeho tiskem odbývána jako reakcionářská propaganda. Podle zpráv v dnešním komunistickém tisku by člověk soudil, že tam sedí samí reakcionáři. Tak Kulturní život si začíná mařikat na špinu ve vlacích a po konstatování, že jak na Bratislavském nádraží ženy na otevřeném prostranství v zimě, v létě, v dešti a sněhu čistí vagony jen hadrem, vodou, smetáčkem a lopatkou. Žádné elektrické pomůcky a i ta voda je studená...

Pamatujeme se, jak komunisté rozhořčeně kritisovali soukromné podnikatele pro podobné zacházení se zaměstnanci!

Ale nejsou to jenom vagony, které trpí špinou, jak Kulturní život zjišťuje: uniformy průvodců jsou špinavé, rukávy ošepané, čepice promáštěné. A často průvodci se ani neholí...

Lidová demokracie má jiný problém: kina. Většina kin zřejmě v dnešním Československu spojená s národním podnikem Restaurace a Jidelny, a z těchto restauračních provozoven zřejmě proniká voda do kin. Jako případy Lidová demokracie uvádí biograf Varšava v Vlnohradech, Květen na Vinohradské třídě. Jinde jsou to sedadla; na něž si návštěvníci stědují: v Lucerně, Pasáží, Alfé... Sedadla jsou opotřebovaná a ta nově instalovaná se rychle rozpadají....

Bratislavská pravda otiskla dopis čtenáře, který říká: "Som technik a plakal by som nad tým, aké výrobky sa dostanú na trh. Jedným z nich je i chladnička typu Calex 230..."

A tak to jde do nekonečna. Bylo by hrozné jednoduché a pohodlné být zlomyšlným. Jenomže o n o to není důvodem k zlomyšlnosti. Ono je to k pláči....

Připravujete se na cestu kamkoliv, nebo plánujete pozvat své drahé zČeskoslovenska?

LETADLEM MIAMI pouze \$154.00

" MEXICO " \$199.00

Zavolejte neb navštivte Mrs. L. VESELY

VESELY & GREBEN
TRAVEL AGENCY

360 Bathurst St.
Toronto 2B
Tel. EM. 3-4366

né části výsledkem jeho dávných a houževnatých snah, ale Kramářovo poslání není skončeno. Eudě mti ještě přiležitost posloužit své vlasti, Pangermanisté se zase znovu zmocňují řízení Německa. (1935)

Julius Pichon v článku "Co znamenalo pro Francii odsouzení Kramářovo" říká m. j.: "Článek "Rozpad Rakousko - Uherska a vysvobození národů z habsburského poddanství" na počátku r. 1913 mi vynesl, že jsem byl považován za blázna. Neváhal jsem po rakouském ultimatu Srb skou rozvířiti ve francouzském tisku kampaň pro osvobození Slovanů, především pak Čechů a Slo-

váků. Náš myšlenky byly s počátku přijímány od našich krajanů s jistou pochybovačností. Počehybnost se zhroutila, když byl nad Kramářem vynesen strašný sudek. Na Mirové konferenci jsem se sešel s Kramářem v hotelu Lutetia. Je to jedna z radostí mého života, že jsem se ocitl po boku muže, který je čí čl. národa a který má v nejvyšší míře to, co Napoleon považoval za první cnost: oddanost k vlastní.

S touto první cností" vesel Dr. Karel Kramář, etitel Francie a mavný bojovník za svobodu Ruska, do dějin Evropy.

SLAVNÉ ŽENY AMERIKY

JANA ADDAMSONOVÁ

Jaromíra Žáčková,

Dokončení

Pro svoje předsevzetí, že bude pomáhat odstraňovat a napravovat krivdy páchané na bezmocných lidech, se také připravila. Když musela později pro nemoc přerušit svoje studie na universitě, cestovala po Evropě, aby tam zjistila, jak tam řeší problémy chudoby, které vznikají i rozmávaním první středisko v Americe, ve kterém zřídila dětské jesle, mateřskou školu pro děti všech národností a ras, poradny pro mladé matky, četné kursy angličtiny pro přistěhovalce, celovečerní odborné kursy pro zdokonalení mládeže i dospělých v řemeslech, v obchodě a k podpoře studia. V kurzech vyučovalo přes 400 univerzitních profesorů a učitelů středních škol a v uměleckých dílnách slavní umělci tehdejší doby. Po čase veřejné školství v celé Americe přejala nebezpečnou osnovu těchto kursů jako vzor pro lidovýchov.

19 velkých domů tvořilo začátkem tohoto století osadu Hull Housu. Byly v nich zakládány postupně první kluby mládeže a žen přistěhovalců, dramatické, literární, hudební a umělecké kroužky. Byly pořádány předčtení, debatní večery, koncerty, přednášky, večery různých národností k pěstování národních zvyků a navazování styků se starousedlíky. Ženy a dcery přistěhovalců byly povzbuzovány k udržování lidového umění své země, jejich výrobky byly na výstavách předmětem obdivu i zájmu. Tak pomáhala Jana Addamsová ve svém Hull Housu překonávat přistěhovalcům svízele prvních let pobytu v nové vlasti a sžívat se s novým okolím.

Pro svou dobročinnost a humanitní snahy získala i mnoho mecenášů, ale důsledně odmítala dary majitelů závodů, o kterých zjistila že špatně platí zaměstnané ženy a dívky. Neváhala dary od takových lidí označit jako "dirty money". Vyvolala tím proti sobě prudkou kampaň útoků ale vydržela. Získala však také řadu vlivných politických přátel, kterým její odvaha imponovala. S jejich pomocí již ke konci devatenáctého století podnikala skutečné křižácké tažení proti noční práci děvčat i žen, pro omezení dětské práce, pro kontrolu sprostředkovatelů práce, pro osmihodinovou pracovní dobu pro ženy, proti bílému otrokářství (obchodu bílým masem) pro ochranu před úhazy v hazardní práci, pro ustávení péči o zanedbané děti i staré osoby a pro mnoho jiných, v tehdejší době neslychaných revolučních požadavků. Jana Addamsová měla však velkou výhodu v tom, že patřila k nejlepší společnosti a uměla si získat vážnost a podporu tisku.

Na své cestě za sociální správností dostala se Jana Addamsová do nejužší spolupráce s dělnickými skupinami. Sama dala podnět k založení Družstevního Svěpomocného hnutí, Odborové organizace knihvazaček, Odborové unie žen v krejčovském průmyslu, Národní ženské řemeslné odborové organizace, Ligy konsumentů, Klubu 8 hodin práce a Ligy odborové organizovaných žen. V Hull Housu konaly se četné konference a schůze odborářů. Tam

také byly odhlasovány všechny resoluce, ve kterých byla žádána kontrola vlády ve výrobě potravin, zlepšení pracovních podmínek v závodech a obchodech a zřízení Arbitražního úřadu pro urovnávání mzdových sporů.

Vzor svému chatrnému zdraví byla Jana Addamsová ve své práci věrná a důsledná. Svého roztoučeného vlivu i postavení příslušnice nejlepší americké společnosti uměla pro každou svou snahu využít. Navštěvovala vlivné guvernéry, senátory, starosty měst a dožadovala se jejich podpory, když toho bylo třeba. Jezdila přednášet na schůze a přednášky po celé Americe i na mezinárodní konference. Organizovala úspěšné akce, které urychlily přijetí zákona o podporách v nezaměstnanosti, zřízení vládního dětského a ženského úřadu, zákona o péči pro matky a osmihodinovou pracovní dobu pro ženy a zřízení soudu pro mládežné provinilce, omezení večerního a nedělního prodeje v obchodech. Jana Addamsová a její četné spolupracovnice byly všude, kde bylo třeba zasáhnout k uplatnění sociální spravedlnosti a humanitní pro utlačované a bezmocné. Bojovaly slovem i péroem, když šlo o dobrou věc, třeba velmi nepopulární požadavek a pro vítězství dobré věci neváhaly použít všech propagandních prostředků.

Je samozřejmé, že Jana Addamsová stála také v čele hnutí pro hlasovací právo žen. Neváhala ani chvíli prokázat svoji solidaritu a v demonstračních průvodech suffražetek šla v první řadě. Jezdila také na mezinárodní konferenci Mezinárodní Alliance pro volební právo žen. Byla také po válce v Praze, kde se setkala s pres. T. G. Masarykem, Dr. Edvardem Benešem, se sen. Františkou Plamínkovou a Růžnou Pelantovou, významnými čsl. pracovníci, spolupracovala s nimi na různých mezinárodních sjezdech. Jana Addamsová byla také důslednou propagátorkou míru mezi národy, který byl jejím životním ideálem. V roce 1915 byla v Háagu v Holandsku jako předsedkyně mezinárodního mírového kongresu žen. Po válce stála v čele Výboru pro pomoc dětem a rodinám válkou postižených evropských národů a v roce 1931 byla poctěna Nobelovou cenou míru. Edyž Jana Addamsová v roce 1935 zemřela, americký a světový tisk věnoval jí pozornost, které se dostává jen světoobčanům zasloužilým o pokrok civilisace.

V Americe je v nejrůznějších místech více jak 500 Hull Housu a Osad, zejména v průmyslových městech. Péči o přistěhovalce o děti, matky, sociálně slabé převzaly velké organizace, vládní, státní a městské úřady, které pokračují v díle Jany Addamsové, započatém před 75 lety. I boj proti chudobě vyhlášený pres. Johnem F. Kennedym a L. B. Johnsonem je pokračováním v nedokončeném díle Jany Addamsové — "ženy se srdcem na pravém místě a citem pro chudé lidi" jak to o ní říkají i naši krajané a krajanek, kteří se na ni pamatují. Pokud-li se vláde odstranit chudobu, bude to pomník slávy Jany Addamsové a pomník vděku.

ČERNÝ KURS DOLARU AŽ 35 KčS

Prodej v Tuzexu je možný jen za tuzexové bony. Oficiálně tu smějí nakupovat jen ti tuzemci, kteří mohou ukázat bankovní potvrzení o tom, jak jich nabyli, teoreticky tedy jen ti co mají příbuzné nebo známé v cizině. Režim však v Tuzexu zavírá oči a dělá, jakoby neviděl, že cizí valuty, které mu zde plynou do kapsy, získal mnohdy kupující na černém. Bankovní potvrzení se kontrolují jen při větších nákupech aut, ledniček, elektrických přístrojů a pod.

Avšak ten, kdo nemá bony, se nedostane ani dovnitř a nesmí se

ani podívat, pravděpodobně, aby se zbytečně nerozmáhaly "nesprávné rovnostářské tendence". Většinou Čechoslovákům nezbyvá než nazvat "styky", to jest koupit bony na černém. Avšak poptávka po bonech je neuvěřitelná. Majitelé bonů je často nechťejí prodat, neboť je to trestné a bony se prodávají na černém za kurs 5 Kč za kus. Před vánočními svátky však cena vyleze až na 1 KčS. Kurs jedna ku pěti se opravdu vyplácí především u textilu, alkoholu a potravin. Mnoho se kupují americké cigarety, které jsou velmi oblíbené, ačkoliv jsou drahé.

SOKOLSKÁ POŠTOVNÍ ZNÁMKA

PRIHLASTE SE K ZAJEZDU AOS. DO WASHINGTONU
OBJEDNÁVEJTE VŠUDE SOKOLSKOU POŠTOVNÍ
ZNÁMKU ! STAŇTE SE PATRONY PRO PAMÁTNÍKI

Vstoupili jsme všichni do slavného sokolského roku 1965...

Vstoupili jsme do něho s trojejí, kterou se budeme hrdě honosit před celým světem. Je to sokolská poštovní známka - pocta amerického národa Americkému Sokolstvu za jeho vynikající zásluhy o výchovu generací k harmonickému souladu tělesné a duchovní vyspělosti i občanské odpovědnosti.

V každé domácnosti členů sokolských jednot, řadu a sborů bratrských a sesterských podpůrných, - národních a kulturních organizací, spolků, klubů a společností měl by být nákup velkého množství archu sokolské poštovní známky považován za užitečnou investici pro celý rok 1965 i dalších let.

V tisku jsou nádherné obálky prvního dne vydání (First Day Issue) - první nesoucí obraz sochy Dr. Miroslava Tyrše, druhá profil tváří zakladatelů Sokolstva Tyrše a Fugnera, třetí symbol sokolských snah a vkusná pohlednice.

Objednejte si sokolské známky obálky i pohlednice buďto u ASO 5611 West Cermak Road, Cicero, Illinois 60650, nebo u své organizace. Ale učinite tak hned v prvních týdnech lednových. Objednejte si je také pro potřebu spolků, organizací, podniků nebo kanceláří. Ze svobodného světa přicházejí zprávy o velkém zájmu krajanů o sokolskou známku. Prokažme velkým jejím nákupem zejména my ve Spojených státech, že sokolská poštovní znám-

ka, tak jako byla známka T. G. Masaryka, je naší chloubou. Napíšte nám, pošleme Vám formulář objednávky s důležitými informacemi o cenách a přihlášku ke slavnosti ve Washingtonu.

Účastněte se zájezdu Americké Obce Sokolské do sídelního města a všech oslav jubilejních sokolských dnů. (Cena zájezdu z Chicaga je jen 95 dolarů). Vyjedeme z Chicaga, nebo jiných míst 12. února do svých domovů; ve třech dnech, které ztrávíme ve Washingtonu D. C. načerpáme bohatství nezapomenutelných dojmů při prohlídce města, na sokolské akademii, slavnostním banketu a při obřadu odevzdání sokolské poštovní známky.

Staňte se patrony Památníku, který bude pro únorové slavnosti vydán. Neboť v něm žádné obchodní známky. Vedle přehledu historie života všech sokolských organizací ve Spojených státech budou na četných stranách Památníku jména patronů - osob, firem, spolků, organizací, které se takto přihlášou ke své lásce k nádherné sokolské minulosti a projeví své blahopřání do budoucnosti. (Cena zájmu jmen patronů pohybuje se od 5 do 100 dolarů).

Pojďte s námi všichni, bratři, sestry a naši věrní přátelé - ve společné radosti nad úspěchy práce Sokolstva cestou ze slavné minulosti do nadějně budoucnosti.

AMERICKÉMU SOKOLSTVU A JEHO BUDOUCNOSTI Z D A R.

KENNEDY TRAVEL BUREAU LTD.

269 Queen St. W. - Toronto 2 B, Ont. EM 2-3226

LETADLEM TORONTO - PRAHA A ZPĚT
NA 21 DNI \$ 479.30

Významným zdrojem těchto cizinců a také bonů jsou cizinci, které domorodci často prosí a obtěžují. Tímto obchodem se žijí mnoho překupníků, kteří ovládají cizí řeči, vysedávají v halách mezinárodních hotelů, "seznamují se s cizinci" a nabízejí jim výhodný kurs. Oficiální čs. kurs je jeden dolar za 14 KčS, čili dolar za 7 bonů. Překupníci však nabízejí mnohem víc, neboť cena dolaru na černém je mnohem vyšší. Cizinci proto vítají tento černý kurs, třebaže mají zakázáno prodávat cizí valuty. Kurs dolaru na černém je totiž 1 ku 35 KčS.

Tento obchod se nejvíce soustřeďuje do hotelu Ambassador, což je v Praze veřejným tajemstvím. Lze z toho soudit, že překupníci spolupracují s tajnou policií, která jim jejich činnost zřejmě trpí.

F. C. Štěrba:

SETKÁNÍ S VYSOČINOU

Setkání s ní. Bylo tak těžce vonné, že mne opájelo. Ssal jsem do sebe znovu a znovu tu ztěžklou, omamnou vůni, v níž vidíte strážné paseky s ojedinelými stromy, velikány, a kolem zástupy pařezů, zákrsků a travinatých kopečků. S jedle na jedli přelétne těžce doupňák. Ale ta vůně, ta nedala mi spát. Snil jsem o jahodní, borůvkách a lesním medu divokých včel. Bylo to na rozhraní snu a snění. Běhal jsem s vršku na vršek, postlám opřen o mohutný peň jehličnatý a zase jsem putoval dál. Potoky stékaly úžlabinami, a marně se snažily dohnout vatované obláčky jako já na svém poutničení tak nedohledný cíl. Silná vůně mne stále následovala, a byla tak silná, že nutila až ke kýchní. Ale musím dál, Vysočina je tak rozlehlá, že ji konce nejsou.

Ráj přírody, ráj zelení, vod a

mraků. Abych nezapomněl, také ráj malířů. Právě na protějším vrchu stojí jeden z nich. Stojan rozkročený před sebou, pod ním malířské potřeby v bedničce. Stojí zakloněn dozadu na podklesnutých kolenou, paleta šikmo přes levé předloktí, štětec jeden v ruce druhý za uchem, a další hra štětce mezi prsty nad paletou. Je to asi "nebař", protože stále civí do výšky jakoby chtěl oblaka stáhnout k sobě tak, aby vytvořila bělostnou horu nad dolejšími lesem, musím ale dál, a ta silováne mne stále dohání. Nedá mi pokoje. Měl jsem ji jako kluk tak rád. Teď opět je u mne, ale já nejsem s ní doma. Rozlékla se za mnou do ciziny. Stoupá z ní opar lesa, ranní mlžná clona, roztává se pod paprskem laškovného slunce a k polednímu smíši se s vůní borovic trávy akvénů k mohutnému hymnu. S výzvěvy poledního zvonu vůně schne, choulí se do sebe, svinuje se úžeji a úžeji. Ale nepozbývá na síle.

Jeden kousek zkorinatělý, suchý a lehký přes druhý, smíchané do sebe jako zamotané nitě, barvy bělohnědé, zelenobílé, šedokahle běločervené, žlutobílé, smetanové, načervenalé, načernalé, spěšově bronzové, patinové, bělosivé jako starý syrec a já nevím ještě jaké. Ty barvy všechny se mísí, zvoni, chvějí šumí pod mými třesoucími se rukama. Chřipají, šelestí a se lámanou. Všechny ty kousky, vyrostlé z matky země, země mě, země rodné, země nejhezčí z nejhezčích, jejíž vůně je královnou všech vůní a žádná se jí nevyrovná. Ty barvy všechny, prosycené onou silovou sešly se u mne na stole, na prkně vysypány z bělostného plátěného sáčku.

Byla to hromádka sušených hříbků, kozáků, špičníků a klouzků. Voněly tak těžce a marně. Bylo to mé setkání zase po letech s Vysočinou.

VÝNOSNÉ ULOŽENÍ
PENĚŽNÍCH ÚSPOR
DOMY obytné a obchodní
TOVÁRNÍ OBJEKTY pronajaté

S. REDINA
Real Estate

722 DOVERCOURT RD., TORONTO 4.
LE 6-7898

VESKERÉ OPRAVY
cheaterfieldů a čalouněného
nábytku provede Vám
PAVEL ČERNÝ
ROZPOČTY ZDARMA
Volejte po 6 hod. večer
537-5592

PROCK INSURANCE AGENCY

14 Conrad Avenue
Toronto 4

Tel. 537-2631

AUTO - POŽAR - BONDY
Dopravní a všeobecné pojištění
Výhodnější a levnější podmínky
Auto - financování

EVROPSKÁ LÉKARNA

posílá

LEKY DO ČSSR

Rychlé a přesné dodání

HILARY'S DRUG STORE

344 BATHURST ST.
TORONTO

Tel.: EMpire 8-1059

JOHN GREGOR

Dovoluje si oznámiti, že opět
provádí veškerý Plumbing
Heating, opravy a nové
práce, pod firmou

QUALITY PLUMBING & HEATING

COMPANY

Volejte LE 3-8396

Ak chcete koupit nebo prodat
nehnutelnosti v Torontu
obratte se na

MICHAEL J. VLČKO,

Realtor

1 Sorauren Ave. pri Queen W.

Telefón 533.2288

Člen

"Toronto Real Estate Board"

YAROSLAV HUEBER

ADVOKÁT a NOTAR

347 BAY STREET

Suite 210

Toronto 1

Tele.: EMpire 8-5536 - 927-1196

Sourozenci Marie a Otto Jelin-
kovi spolu s Ajou Vrzáňovou -
známou pod jménem "Zanova"
vystupují s velkým úspěchem v
krasobruslarské revii "Ice Capa-
des".

V Torontu byl ustaven Výbor
pro IV. Sjezd Československých
Sportovců v Zahraničí, který bude
uspořádán ve dnech 4.5. a 6. září
na Masaryktown u Toronta. Před-
sedou zvolen Br. Jiří Meisner;
Mistropředsedou Br. L. Mysli-
vec; Jednatelé Bř. V. Liska a K.
Šťastný.

V rámci IV. Sjezdu připravuje
archivář svazu Br. Matěj Neuma-
na výstavku ČS. Sportovců v zah-
raničí. Prosi všechny, aby mu las-
kavě zaslali materiál na adresu:
2071 Park Road, N.W., Wash-
ington 10, D.C.

V Chicagu bylo založeno Čs.
Hokejové mužstvo pod jménem
"Cicero Flyers". Gratulujeme!!

Příjemné svátky Vánoční a
Radostnější Nový Rok Vám všem
přeje.

Tisk. Ref. Svazu Čs.
Sportovců v Zahraničí